

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

III. Probatur ex dißimilitudine Baptismi, & Eucharistiæ, Eucharistiam rem
esse permanentem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

necesse fuerit. Oportet enim ob varios, & maximè repetitios casus Eucharistiam semper esse paratam: eo autem tempore quo conseruatur, nihil impedit, quò minus possit vel gestari vel ostendi ad deuotionem populi excitandam.

SECUNDO dico, si quis legitimus Sacerdos existens Eucharistiam consecraret, iis seruatis, quæ ad Sacramenti essentiam requiruntur, non tamen in ordine ad manducationem, sed ad quemuis alium finem, is quidem malè faceret, tamen verum Sacramentum conficeret, & perseveraret Sacramentum illud, quamdiu species illæ panis perseverarent. Ratio est, quia institutio Domini non complectitur solùm essentiam Sacramenti huius, sed etiam Sacramenti vsum: benedictio enim seu consecratio ad Sacramentum faciendum pertinet, dissimulatio, & manducatio ad vsum. Porro res non pendet quòd esse suum, ab vsum. Sicut ergo, si quis faciat sedem, cuius sedendo vsum est, & tamen nemo vnquam ibi sedeat, non propterea desinet esse sedes; immò etiam si quis faciat sedem, non vti sedeatur, sed vt in spectaculo exhibeatur, adhuc erit verissima sedes: sic etiam sacrosanctum Sacramentum non desinet esse Sacramentum, licet nemo illo vtatur ad id, ad quod est institutum.

CAPVT TERTIVM.

Probatnr ex dissimilitudine Baptismi, & Eucharistie, Eucharistiam rem esse permanentem.

NUNC iam expendemus alterum aduersarij fundamentum, & sicut ipsi ex similitudine Sacramentorum probare nituntur, Eucharistiam in solo vsum consistere: ita nos ex dissimilitudine contrarium ostendemus. Sit igitur hæc ratio. In Baptismo non est aliqua res permanens, sed sola actio, quæ dicatur, & fit Baptismus; in Eucharistia è contrario, non est aliqua actio, sed sola res permanens, quæ dicatur, & fit Eucharistia, siue corpus Domini, siue Sacramentum corporis Domini; ergo Sacramenta ista dissimilia sunt, & vnum in actione, alterum in re permanente consistit.

Probatnr antecedens. Ac PRIMVM de Baptismo notandum est, aquam, quæ est res permanens, non dici Baptismum, nec Sacramentum Baptismi, sed ablutionem, quæ est actio, dicitur Baptismus.

Baptifmum, & Sacramentum Baptifmi. B. Paulus Baptifmum vocat lauacrum aquæ in verbo vitæ, Ephes. 5. & lauacrum regenerationis, Tit. 3. Si autem de re ipsa agatur, certum est, aquam, vt est res permanens, non esse Sacramentum Baptifmi: nam Sacramenta, vt Auguftinus dicit lib. 20. contra Fauftum, cap. 13. non nascuntur, fed fiunt per myfticam precem, aqua autem non fit per myfticam precē, fed olim à Deo creata fuit. Neque obftat quod in Ecclefia benedici folet; nam illa benedictio non est de effentia Sacramenti: poffent enim in aqua fluminis, aut maris fine vlla præcedente benedictione aquæ, homines verè baptizari. Et fimiliter certum est, Sacramenti definitionem optimè conuenire ablutioni; illa enim est fignum & cauffa instrumentalis inuifibilis gratiæ, & à Deo per miniftrum efficitur. Et deniq; verba, quibus efficitur Baptifmus, non diriguntur ad aquam, fed ad hominem, qui Baptifmum recipit. Dicimus enim: *Ego te baptizo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Vnde baptizare non est aquam consecrare, fed hominem abluere.

Atque hinc apparet ineptiffimè ratiocinari Kemnitium in 2. par. Examinis Tridentini Concilij, feff. 13. cap. 3. cum ait; Si quis verba institutionis Baptifmi pronunciet super aquam, & nemo adfit qui baptizetur, nullum fieri Sacramentum. Nam verba Baptifmi: *Ego te baptizo, &c.* non poffunt nifi à ftulto aliquo pronunciarì super aquam, cum non ad aquam, fed ad hominem referantur. At alia ratio est de verbis Euchariftiæ, vt mox dicemus. Itaque de Baptifmo nullum est dubium, quin propriè in actione confiftat.

At in Euchariftia omnia aliter fe habent. Nam IMPRIMIS, fi agamus de modo loquendi, nemo vnquam vocauit Euchariftiam, vel corpus Domini fractionem, vel consecrationem, vel distributionem, vel manducationem, vel aliam actionē, fed rem permanentem, id est, panem sanctificatum. Sic IUSTINVS in Apologia 2. *Hic cibus, inquit, à nobis Euchariftia appellatur.* IRENEVS lib. 4. c. 34. dicit, panem communem post acceptam benedictionem non esse amplius panem communem, fed Euchariftiam constantem ex re terrena, & cælesti. Sic TERTULLIANVS in lib. de resurrectione carnis: *Caro, inquit, corpore & sanguine Domini vescitur.* vbi corpus Domini non appellatur actio vescendi, fed cibus ipse quo vescimur. Sic Auguftinus lib. 20. contra Fauftum, cap. 13. panem conse-

confe-

consecratum appellat Sacramentum religionis. Oportet
 2. queritur de furore Donatistarum, qui Eucharistiam can-
 bus dederunt: & Victor Vticensis lib. i. historia, cap. 3. narra-
 Arianos Eucharistiam in terram abiecisse, & pedibus concu-
 casse. At quomodo potuerunt ista fieri, si Eucharistia non
 res permanens? I T E M Iustinus, Ambrosius, Eusebius Emili-
 nus, Theodoretus, Gelasius, & alij passim conferunt Eucha-
 ristiam cum Verbo Incarnato; quia sicut in Christo duæ sunt
 naturæ, ita in hoc Sacramento duæ sunt naturæ, nimirum
 corpus Christi, & accidentia panis. D E N I Q U E Patres passim
 dicunt, Eucharistiam, seu corpus Domini offerri, confici, po-
 tati, manducari, quæ nullo modo conueniunt actioni, sed
 permanenti.

Quod autem ad rem attinet, Sacramentum Eucharistiae
 non consistere in actione, sed in re permanente, probatur.
 P R I M V M, quod non in actione consistat, patet; quia nulla est
 actio, cui conueniat tota ratio Sacramenti. Præcipua actio
 per aduersarios est manducatio: at hæc nullo modo potest esse
 hoc Sacramentum. Nam ista est actio solius suscipientis, non
 Dei, aut ministri: nec enim Deus, aut minister manducant, sed
 suscipiens manducat. At Sacramenta non sunt actiones susci-
 pientis, alioqui essent opera nostra: vnde in Baptismo Sacra-
 mentum est ablutio, vt à Deo per ministrum datur. P A R A
 T E R E A verba Sacramentalia, sine quibus Sacramentum non
 fit, non dicuntur à manducante, neque ad manducantem,
 sed à ministro super panem: illa enim verba: *Hoc est corpus*
 ad panem pertinent, non ad manducantem. Et hinc est, quod
 non dicitur Eucharistiæ Sacramentum facere, qui mandu-
 cat, sed potius illud consumere: & tamen reuera dici potest
 Sacramentum facere, si in illa actione consisteret; sicut dicitur
 baptizare, qui abluit. I D E M probari potest de actio-
 ne frangendi, & distribuendi panem sanctificatum. Illæ
 enim actiones non sunt Sacramenta; nam non significant gra-
 tiam inuisibilem: nec dicitur Sacramentum facere, qui frangit,
 aut distribuit. R E S T A T sola consecratio, quam aduer-
 sarij præter ceteras negligunt: sed nec est ipsa propriè Sacra-
 mentum Eucharistiæ. Nam consecratio non est signum, ne-
 que causa proxima inuisibilis gratiæ, quæ duo requiruntur
 ad rationem Sacramenti nouæ legis. Consecratio enim, vt
 verba ipsa sonant, solùm significat, & efficit corpus Domini

ex pane; proinde Sacramentum efficit, non est ipsa Sacramentum.

Quod autem rei permanenti, id est, pani consecrato conveniat tota definitio Sacramenti, perspicuum est. Nam ille panis est signum sensibile, & causa internæ atque invisibilis nutritionis spiritualis. PRAETEREA fit à Deo per ministrum, idque ritu, & cæremonia à Deo instituta. DENIQUE elementum & verbum concurrunt ad hoc Sacramentum, ut ad omnia alia. Neque obstat, quod non maneat in hoc Sacramento iam confecto elementum, id est, panis triticeus, neque verbum. Nam elementum, & verbum requiruntur ad Sacramenti effectum, & idè in his Sacramentis, quæ in actione consistunt, & quorum idem est fieri & esse, elementum & verbum sunt principia, tum effectum, tum essentia ipsius Sacramenti. At in hoc Sacramento, in quo aliud est fieri, aliud esse, principia illa concurrunt propriè ad Sacramenti effectum: in ipsa autem re effecta manent, sed alio modo. Nam elementum manet, quoad externas species, & verbum manet, quoad virtutem: sicut etiam in mixtione elementorum manent elementa, sed alterata, & secundum multos manent solum, quoad virtutes, non quoad substantiam.

Ex his soluitur argumentum SECVNDVM aduersariorum, quod huiusmodi est: *Sacramentum Baptismi in actione consistit; ergo & Sacramentum Eucharistia. Probatur antecedens; nam Sacramenta nouæ legis eiusdem generis sunt. Et præterea, si Sacramentum Baptismi in actione consistit, quia Dominus dixit; Baptizate omnes Gentes, Matthæi ultimo: quanto magis Eucharistia in actione consistet, cum Dominus in eius institutione non vno serbo, sicut in Baptismo, sed multis actionem declarauerit, dicens; Accipite, manducate, bibite, hoc facite, &c.*

RESPONDEO, Sacramenta nouæ legis sunt eiusdem generis, sed non eiusdem speciei: & quamuis eiusdem speciei essent, adhuc posset vnum in actione, alterum in re permanente consistere; ista enim differentia materialis est, & ad rationem formalem Sacramenti non pertinet. Verba autem Scripturæ citata, usum Sacramenti continent, non essentiam, nisi per accidens, quando usus ab essentia non distinguitur, ut in Baptismo.

CAPVT